

II. ^aCONSTITUTIO DE PRETIIS RERUM VENALIUM NECNON DE TELONEO A BOBUS ET CUTIBUS EXTRA REGNUM EDUCENDIS SOLVENDO^a

Sigismundus Dei gratia Poloniae etc. rex, universis et singulis palatinis, castellanis, capitaneis, burgrabiis, nobilibus, terrigenis, praeconsulibus, consulibus civitatum et oppidorum ceterisque subditis nostris, cuiuscunque status et conditionis^b existentibus, ubilibet in regno nostro constitutis, sincere et fidelibus dilectis favorem et gratiam nostram regiam.

Magnifici, generosi, nobiles, famosi et providi, sincere et fideles nostri dilecti. In conventionem felices coronationis nostrae, inter alias constitutiones et perpetuas et temporales, infrascriptas, ex laudo communi celerius executioni demandaturi, vobis intimamus.

1. Imprimis propter querelas subditorum nostrorum, qui se nimio pretio rerum, ad humanum usum pertinentium, gravari assidue declarabant, statuimus, ut mercium externarum tale pretium esse debeat, nec aliter vendi possint, videlicet:

2. In omnibus regni nostri terris lapis piperis tribus sexagenis, libra croci melioris una sexagena, levioris seu vilioris una marca pecuniarum.

3. Item in terris Cracoviae stamen panni Lundensis¹ decem sexagenis, Macheliensis² vero et Ostrodumiensis³ septem cum media sexagenis, Czvicoviensis⁴ melioris quatuor sexagenis, Szittaviensis⁵ et Vratislaviensis duabus sexagenis, Tricensis⁶ quatuor cum media sexagenis, Eclensis⁷ qui vulgare *ekskie*^c appellantur, quinque sexagenis; stamen vero *stameth* quindecim sexagenis; ulna panni Porpuriani⁸ triginta grossis. Et si valor pannorum supradictorum constitutus sit et teneatur in terris Cracoviensibus. In Polonia autem Maiori palatinus Poznaniensis cum consilio domini episcopi moderabitur et taxabit pannum levius, habito maxime respectu ad communem illorum et usitatum ad praesens valorem in illis partibus. Chorlicensem⁹ autem pannum toti regno prohibemus, ne aliquis illum in regnum inferre aut vendere quovis pretio audeat. Reliqui panni sunt, quam merces aliae et res mechanicae.

4. Et cetera omnia, quae victui humanosunt necessaria, palatini terrarum iuxta constitutiones antiquas ordinabunt et instituent, quo pretio vendi debeant. Et quem modum ac pretium in hisdem rebus vendendis emendisque constituerit palatinus in una civitate, illud servari debet in omnibus locis eius palatinatus, ut quicquid ordinaverit super praemissis palatinus Cracoviensis, id servari debet in terra Cracoviensi, et sic de aliis palatinis. Sed quod ordinaverit et decreverit palatinus Poznaniensis in pannis superius nominatis, id in tota Polonia Maiori et in terris nostris Mazoviae servari debebit, sed salvo iure aliorum palatinorum, qui in palatinatibus ipsorum rebus aliis, quam pannis praedictis, hoc est rebus domesticis pretia imponent secundum antiquas et novas constitutiones.

^{a-a} Litterae universales super pretiis rerum per terras Minoris Poloniae missae MK₂, t. 22, k. 11. Tytuł zamieszczony w niniejszym wydawnictwie pochodzi od O. Balzera.

^b conditionibus MK₂.

^c exkye MK₂.

¹ Sukno londyńskie.

² Sukno mechelskie (z Mecheln we Flandrii).

³ Sukno amsterdamskie.

⁴ Sukno ćwikowskie (z Ćwikowa czyli Zwickau w Saksonii).

⁵ Sukno tylawskie (z Żytawy czyli Zittau w Górnych Łużycach).

⁶ Sukno z Maastrichtu w Niderlandach, we współczesnych źródłach niemieckich nazywane Trichterisch.

⁷ Sukno akwizgrańskie, podlegszego gatunku, we współczesnych źródłach niemieckich zwane Echisch.

⁸ Sukno z Poperingen we Flandrii.

⁹ Sukno zgorzeleckie (Zgorzelec, Görlitz w Górnych Łużycach). Wyjaśnienia co do poszczególnych gatunków sukna oparł O. Balzer na pracach St. Kutrzeby, *Handel Krakowa w wiekach średnich*, RAU. Seria 11, t. XIX, s. 27 i Rauprich, *Der Streit um die Breslauer Niederlage*, *Zeitschrift für Geschichte Schlesiens*, XXVII, s. 97.

5. Et ut ea, quae salubriter ad communem omnium necessitatem et commodum per nos constituta sunt, inviolata facilius permanere possint, decernimus, ut qui carius vendere audeat res supradictas aut aliquam illarum, quam sit constitutum et constituetur per dictos palatinos, perdere debet totum id, quod eius mercis habuerit, cuius etiam minimam partem ausus fuerit vendere contra constitutionem et prohibitionem impositam. Cuius quidem confiscatae mercis duas partes nostro fisco, tertiam autem palatino debere dari decernimus.

6. Item in perpetuis statutis hic per nos editis poenam constituimus perpetuam, videlicet centum marcarum, contra consules civitatum et reliquos cives, negligentes exequi constitutiones super pretiis venalium rerum, sive ad tempus, sive imperpetuum factas seu fiendas. Idcirco hanc ipsam poenam centum marcarum contra ipsos cives et consules, omnia praemissa exequi nolentes, extendi volumus. Cuius poenae duas partes nobis et tertiam palatino reservamus.

7. Idem in hac conventionione poenam ad universum regnum constituimus falsi et amissionis universi panni contra vendentes pannos strictiores vel breviores, quam sit consuetum eos haberi seu fieri, quam poenam totiens vendentes succumbant, quotiens in poena falsi inventi fuerint.

8. Item perpetuo constituimus, quod aequalitas sit in regno ponderis et mensurae, ut scilicet pondus staterae et similiter ulna Cracoviensis cum Poznaniensi sint^d perpetuo aequalia; pondus autem et ulnam Leopoliensem ac Lublinensem ex rationabili causa in suo statu remanere volumus.

9. Item temporaliter statuimus, ut quicumque boves extra regnum pellere et vendere voluerit, a quolibet bove unum florenum nobis solvat pro teloneo nostro, quod in limitibus regni exigi volumus.

10. Item quilibet ducens cutes magnas de regno, solvet a sexagena magnarum cutium florenum unum. Item a sexagena cutium minorum quindecim grossos pro eodem teloneo solvat. Quae solutio a cutibus ratione novi temporalis telonei in limitibus regni solvenda est.

11. Unde licet statuta alia nostra perpetua in privilegiis sub sigillis appensis communis, temporalia vero in papireis aliis litteris nostris descripserimus, in manus palatinorum per nos missa, tamen, quia suprascriptae constitutiones et temporales et perpetuae celeriores, videlicet a festo sancti Adalberti proxime venturo [23 IV 1507] habiturae sunt executionem, idcirca praesentes litteras ante alia, tam in perpetuis, quam temporalibus litteris praedictis per nos descripta, vobis^e dirigimus mandantes, quatenus vos palatini terrarum, sicut ex praemissis vobis ascribitur facultas, pretium rebus constituere debeatis et superintendatis, quatenus capitanei et consules locorum exequantur praemissa omnia, sicut constitutiones continent, vos autem capitanei per publicationes publicas has constitutiones nostras mox, praesentibus visis, intimetis, ut nemo de illis ignorantiam praetendat, et a festo sancti Adalberti poenas praesentibus ascriptas ab omnibus secus facientibus exigatis; vos vero civitatum et oppidorum consules constitutionibus praesentibus nostris, ac etiam illis, per palatinos locorum faciendis, pareatis. Secus si feceritis, nos poenas nostras tam ex vobis palatinis, in statutis novis et antiquis scriptas, quam ex vobis aliis, his constitutionibus nostris contravenientibus, ab ipso festo sancti Adalberti proxime venturo exigere^f (non negligemus)^f. Ideo sub eisdem poenis nostris aliter facere non ausuri.

Datum Cracoviae in conventionione coronationis nostrae, feria tertia post dominicam Reminiscere [2 III] anno Domini millesimo quingentesimo septimo. Ad mandatum Regiae Maiestatis.

^d sit *MK*₂.

^e vobimus *MK*₂.

^{f-f} *Brak w MK*₂.